

Infospot

De TOP 25 van de werkzame bestanddelen in de uitgaven in de ambulante sector van de verzekering voor geneeskundige verzorging in 2019

December 2020

De TOP 25 van de werkzame bestanddelen¹ vertegenwoordigen 34 % van de totale netto-uitgaven (dit zijn de uitgaven voor de verplichte ziekteverzekering) en 22 % van het behandelingsvolume (DDD²). Ter verduidelijking: er bestaan naast deze 25 werkzame bestanddelen nog 708 werkzame bestanddelen waarvoor er een tegemoetkoming is door de verplichte ziekteverzekering in de ambulante sector.

Tabel 1: TOP 25 (2019)

Plaats netto bedrag 2019	ATC	Werkzaam bestanddeel	Nettobedrag 2019	DDD 2019	Aandeel van de specialisten in het volume	Aantal patiënten 2019	Toename nettobedrag 2018-2019	Jaar van de 1 ^e vergoeding van het werkzaam bestanddeel	1 ^{ste} jaar van verschijning in de TOP 25
1	L04AB04	ADALIMUMAB***	95.207.248	4.306.924	100%	14.629	-59.066.610	2004	2006
2	B01AF02	APIXABAN***	68.546.842	22.811.433	17%	94.191	10.121.883	2012	2015
3	B01AF01	RIVAROXABAN***	65.111.131	24.374.826	19%	90.446	2.280.839	2009	2013
4	A02BC02	PANTOPRAZOL	61.698.516	224.698.563	15%	1.463.110	516.371	1997	2002
5	B02BD02	BLOEDSTOLLINGSFACTOR VIII (ANTHEMOFILIEFACTOR A)	51.215.251	123.206	74%	288	-1.518.018	1980*	2002
6	L04AB01	ETANERCEPT	45.197.777	1.940.109	100%	7.162	-6.391.078	2002	2005
7	L04AC05	USTEKINUMAB	43.827.982	1.876.500	97%	3.325	7.918.527	2010	2016
8	B01AF03	EDOXABAN***	35.203.720	12.037.418	23%	50.343	12.492.187	2016	2018
9	M05BX04	DENOSUMAB***	31.420.763	36.723.091	43%	54.241	448.206	2010	2013
10	J05AR13	LAMIVUDINE, ABACAVIR EN DOLUTEGRAVIR	30.667.055	1.019.213	73%	3.262	-2.203.443	2015	2016
11	A10AE04	INSULINE GLARGINE	30.344.794	22.755.806	55%	93.040	279.611	2004	2012
12	C10AA05	ATORVASTATINE	28.108.535	231.546.910	16%	559.340	692.116	1998	1999
13	A02BC01	OMEPRAZOL	27.654.475	128.689.421	14%	594.063	-1.379.888	1989	1997**
14	L04AB06	GOLIMUMAB	26.660.799	805.169	100%	2.600	1.381.831	2010	2015
15	L04AC10	SECUKINUMAB	26.135.731	739.845	100%	2.924	2.673.811	2016	2018
16	B01AE07	DABIGATRAN ETEXILAAT***	25.832.537	8.765.051	16%	33.328	232.232	2009	2016
17	A10BA02	METFORMINE	25.740.742	120.041.528	15%	572.823	761.669	1980*	2013
18	N05AX13	PALIPERIDON	24.829.401	4.901.183	51%	15.895	-5.723.909	2009	2014
19	L04AX07	DIMETHYLFUMARAAT***	24.332.845	641.964	75%	2.507	1.146.835	2015	2017
20	C07AB07	BISOPROLOL	23.887.785	109.782.908	12%	798.975	-554.912	1988	1997**
21	R03AK08	FORMOTEROL MET BECLOMETASON	23.411.715	20.462.940	21%	234.550	1.853.740	2008	2017
22	B01AB05	ENOXAPARINE	22.446.229	16.501.145	49%	257.062	-718.964	1989	2010
23	A10AB05	INSULINE ASPART	22.229.748	20.403.188	65%	61.492	1.666.018	2002	2017
24	C10AA01	SIMVASTATINE	21.594.053	141.040.490	10%	520.612	-2.612.427	1990	1997**
25	R03AK10	VILANTEROL MET FLUTICASONFUROAAT	21.310.600	18.993.570	24%	125.412	1.400.156	2014	2019
TOTAAL TOP 25			902.616.272	1.175.982.398	19%	-	-	-	-

* 1980 of nog vroeger
**1997 is het eerste jaar waarin Farmanetgegevens beschikbaar waren; deze moleculen zal waarschijnlijk vroeger in de TOP 25 verschenen zijn.
***Voor dit product kan het nettobedrag (kost voor het RIZIV in open officina) lager zijn als gevolg van financiële compensaties in verband met overeenkomsten afgesloten overeenkomst art.81, 81bis/art.111, 112 of 113.

Bron: RIZIV – Farmanet

1. Deze top 25 heeft enkel betrekking op de werkzame bestanddelen die door de open officina worden afgeleverd.
2. Defined Daily Dose ; een groep deskundigen van de WHO definiëren per werkzaam bestanddeel een gemiddelde dagdosis (DDD) rekening houdend met de dosis die voor het geneesmiddel wordt gebruikt in zijn voornaamste indicatie bij een volwassene. Het gaat uiteraard om een meeteenheid en niet om een norm van goede praktijk.

De meest recente geneesmiddelen van deze TOP25 zijn Edoxaban (nieuw oraal anticoagulans) en Secukinumab (psoriasis o.a.), vergoedbaar sinds 2016. Omgekeerd dateren 8 werkzame bestanddelen van vóór het jaar 2000.

Bepaalde werkzame bestanddelen zijn “oude bekenden” van de TOP 25: omeprazol, simvastatine en bisoprolol waren reeds aanwezig in de TOP 25 van 1997 (het eerste jaar waarin Farmanetgegevens beschikbaar waren).

We zien een lange termijn trend in het type moleculen dat vertegenwoordigd is in de TOP25. Steeds meer zijn het moleculen die tot het therapeutisch arsenaal van de specialisten behoren. In 2019 zijn er 11 die voor meer dan 50% door specialisten worden voorgeschreven (50% van het aantal DDD). In 2007 waren dat er maar 4 en in 1997 slechts één.

Het is mogelijk om op basis van de databankgegevens het aantal patiënten te bepalen aan wie een bepaald werkzaam bestanddeel minstens éénmaal dat jaar werd afgeleverd³. Deze informatie geeft een ander beeld dan het volume uitgedrukt in DDD of in kost en laat ons toe om de moleculen te typeren volgens :

- de epidemiologie (aantal behandelde patiënten),
- de behandelingsduur (aantal DDD/patiënt),
- de behandelingskost per dag voor de verzekering (netto RIZIV-uitgaven/DDD).

7 moleculen van de TOP 25 worden slechts afgeleverd aan kleine groepen patiënten (minder dan 10.000 personen), voor langdurige behandelingen (vaak chronisch) met een hoge dagelijkse kost. Typische voorbeelden hiervan zijn de immunosuppressoren, behandelingen voor hemofilie en dimethylfumaraat gebruikt bij de behandeling van multiple sclerose.

Andere moleculen worden daarentegen voorgeschreven aan grote aantallen patiënten maar hebben, gelukkig voor het budget, relatief gezien een lagere dagelijkse kost. In deze groep zien we drie statines (rosuvastatine, atorvastatine en simvastatine) en twee protonpompinhibitoren (omeprazol en pantoprazol; deze laatste molecule wordt inmiddels aan 1,4 miljoen patiënten voorgeschreven).

De eerste plaats wordt nog steeds ingenomen door adalimumab, een TNF-remmer die gebruikt wordt om inflammatoire processen bij zware aandoeningen af te remmen als de klassieke behandelingen niet helpen. Dit ondanks opeenvolgende belangrijke prijsverlagingen bij de markttoetreding van biosimilaren voor deze molecule en een daling van de uitgaven van bijna 60 miljoen euro in 2019. Adalimumab wordt in 44% van de gevallen voorgeschreven door reumatologen (vooral om reumatoïde polyartritis te behandelen), in 36% van de gevallen door gastrologen (ziekte van Crohn) en in 16% van de gevallen door dermatologen (psoriasisreuma). Het aantal patiënten blijft beperkt maar de behandeling is duur (37 euro per DDD).

Op de tweede en derde plaats staan apixiban en rivaroxaban, twee van de vier nieuwe orale anticoagulantia (NOAC) die in de TOP25 staan. De NOAC hebben in 8 jaar tijd een belangrijke plaats ingenomen onder de anticoagulantia. Ze worden inmiddels gebruikt bij de meerderheid van de behandelingen (64% volgens het aantal DDD), vóór de heparines (24%) en de vitamine K antagonist (12%).

3. Het aantal verschillende rechthebbenden dat minstens 1 verpakking met het bijhorende werkzame bestanddeel afgeleverd hebben gekregen gedurende het jaar 2019, wordt opgeteld.

De TOP 25 van 2019 bevat :

- zes immunosuppressiva geïndiceerd voor de behandeling van actieve reumatoïde artritis, ziekte van Crohn, psoriasis en multiple sclerose (adalimumab, etanercept, ustekinumab, dimethylfumaraat, golimumab en secukinumab),
- vijf werkzame bestanddelen die gebruikt worden bij de preventie van trombosen (enoxaparine, rivaroxaban, dabigatran etexilaat, apixiban en edoxaban),
- drie antidiabetica (insuline glargine, insuline asparte en metformine),
- twee cholesterolverlagende middelen (atorvastatine en simvastatine),
- twee protonpompremmers die dienen om de maagzuursecretie te remmen (omeprazol en pantoprazol),
- twee werkzame bestanddelen met een corticosteroïd gebruikt bij COPD en astma (formoterol en vilanterol),
- een combinatie gebruikt bij de behandeling van HIV infectie (lamivudine + abacavir + dolutegravir en emtricitabine),
- een werkzaam bestanddeel gebruikt bij o.a. de behandeling van hypertensie (bisoprolol),
- een atypisch antipsychoticum geïndiceerd voor de behandeling van schizofrenie en schizo-affectieve stoornissen (paliperidon),
- een stollingsfactor (bloedstollingsfactor VIII),
- een werkzaam bestanddeel (denosumab) dat zowel voor de behandeling van osteoporose als solide tumoren met botmetastasen gebruikt wordt.

Verantwoordelijke uitgever: J. De Cock, Tervurenlaan 211, 1150 Brussel

Realisatie: Dienst voor geneeskundige verzorging van het RIZIV

Grafisch design: Communicatiecel van het RIZIV

Foto: Verypics

Publicatiecatum: December 2020

Wettelijk depot: D/2020/0401/8